תלמוד בבלי · אחרונים · חידושי אגדות · סדר נשים

מהרש"א - חידושי אגדות
על נזיר

רבי שמואל אליעזר איידלס [המהרש"א]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מהרש"א - חידושי אגדות על נזיר

רבי שמואל אליעזר איידלס [המהרש"א]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מהרשא-חידושי-אגדות-על-נזיר/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ד: 4
דף ה: 4
דף לב: 4
דף סו: 5
דף סו: 5

דף ד:

התם מלאך הוא דקאמר כו'. ולא תיקשי למה לא קיים אביו מנוח דברי המלאך דיש לומר שהמלאך לא הזכיר בנזירתו אלא מורה לא יעלה על ראשו וזה קיים כדלעיל נזיר שמשון אינו מיקל בתער ולא הזכיר שלא יטמא ודפריך מנלן דאיטמי כו' הכי פריך ואימא דאביו קיים דברי המלאך לעשותו נזיר גמור שלא יטמא כשאר נזירים והא דלא הזכיר רק איסור גילוח היינו שיוסיף על שאר נזירים שלא יהא מיקל בתער לעולם ויש לכוון בזה שאמר המלאך נזיר אלהים יהיה וגו' ולא אמר נזיר לה' כדכתיב בתורה גבי נזיר להזיר לה' הורה בזה כי לא היה נזיר במדת הרחמים כשאר נזירים רק במדת הדין והגבורה שעל כן קראוהו שמשון הגבור ועליו נאמר דן ידין עמו וק"ל:

ואשלם את נדרי אשר וגו'. בפ"ב דתמורה פירש"י כלומר אשלמה את נזירותי ואגלח עכ"ל והיינו שמביא ג' בהמות לגלוח ובגמרא קאמר התם אשר נדרתי בחברון והלא עיקר נזרו בגשור היה כדכתיב כי נדר נדר עבדך בשבתו בגשור וגו' בגשור בעי למימר אלא להביא כבשים מחברון ופריך בחברון מחברון מיבעיא ליה ומסיק אלא כיון דהותרו הבמות כל היכא דבעי מקריב ע"ש:

דף ה.

הני ארבעים שנין כו' היא שנת עשר לשמואל הרמתי. ובתמורה פ"ב מסיים בה עשר שנה שמלך שמואל שנה אחת שמלך שמואל ושאול וב' שמלך שאול בעצמו ול"ז שמלך דוד ועיין פירש"י שאבשלום היה יודע שעתיד דוד למלאות מ' שנה כו' ע"ש ודברי נביאות הן לפרש שתלה מרד אבשלום בשאלו להם מלך בימי שמואל שמזה נטל אבשלום עצה למרוד במלכות אביו כמו שמרדו ישראל לשאול להם מלך אחר שמלך שמואל עליהם כמפורש בקרא דחשיב ליה מרידה וק"ל.

דף לב:

זה מקדש ראשון ומקדש שני כו'. מפירש"י נראה לפי הדרש יהיה היכל ה' הראשון לשון שבועה וכמ"ש פ' עשרה יוחסין היכלא בידינו והשנים זה מקדש ראשון ומקדש שני אבל אם כן חורבן מקדש שני לא משתמעי מיניה אבל בערוך פירש וז"ל היכל וגו' זה מקדש ראשון ומקדש שני ומקדש שלישי ש"מ תרי חרוב והשלישי יעמוד עד עולם עכ"ל ותלמודא דלא נקט אלא מקדש ראשון ומקדש שני היינו שיחרבו ולא נקט מקדש השלישי שיעמוד לעולם וק"ל:

דף סו.

והלא אין מורה אלא של בשר ודם כו'. אין ר"ל מלשון יראה דלא מצינו לו ה' בסופה אלא בא' בסופה אלא מלשון מרות ושררה כדמתרגם ומרות אינש לא תהא עלוהי ובנוסחת ע"י הוא כן בלשון המשנה ובכל נוסחות גמרות ישנות אינו ומלישנא דקאמר אין מורה אלא של בשר ודם כו' משמע דההוא דכתיב גבי שמשון נמי הכי מפורש והא דכתיב ביה נתינת טעם כי נזיר אלהים יהיה וגו' ה"ק כל זמן שנזיר אלהים יהיה לא יעלה עליו מרות של בשר ודם אבל כשתתבטל נזירותו יעלה עליו מרות בשר ודם כמפורש בקרא אם גלחתי וסר כחי משא"כ בשמואל שלא תלה מרות שלו בנזירות כלל ודו"ק:

דף סו:

גדול העונה אמן כו'. זה המאמר עיקרו פרק אלו דברים כי שם ודאי מקומו אמתניתין דעונין אמן אחר ישראל כו' אבל הכא לא שייך כלל ויש לכוון בזה לפי שמזונותיו של אדם קשים כקריעת ים סוף וע"כ צוה הקב"ה להאוכל ושבע לברך עליו כמ"ש ואכלת ושבעת וברכת וגו' שע"י זה הקב"ה משפיע ברכותיו להיות לו בריוח מזונות כי יש לאדם מקטרגים בדבר מלתת לו מזונותיו הקשים בריוח ואלו הברכות הם המליצים יושר וסנגורים טובים לנגד המקטרגים ולזה דימה הברכות והעניית אמן לגולייריו המתגרים ולגבורים המנצחים במלחמה כי הוא ממש כמו שכתבתי שהברכות הם הגולייריו ועניית אמן הם הגבורים לנצח המלחמה נגד המקטרגים שהם מלאכי משחית כמ"ש בשני גולייריו אף וחימה והשתא נסמך זה המאמר לכאן מתניתין של סיומא דמסכת נזיר כדמיון זה בעצמו בענין נזירות שמואל ושמשון כי הנזירות ופרישות הוא דיבוק אלוה כמ"ש להזיר ליי' והוא נותן כח וגבורה בפמליא של מעלה להשפיע על אותו אדם כח וגבורה נגד המקטרגים כמ"ש מפורש בשמשון ומורה לא יעלה כו' כי נזיר אלהים וגו' והוא יחל להושיע את ישראל וגו' ורבי נהוראי יליף בגזרה שוה לשמואל כן כדמשמע נמי בקראי שהצליחו ישראל במלחמה על ידו ור' יוסי דפליג עלוה ודאי אין מקרא יוצא מידי פשוטו דמורה לא יעלה על ראשו משמע גילוח שער אלא דקאמר דלא איצטריך ג"ש לענין כח וגבורה שניתן לו דה"נ משמע ומורה היינו מרות ושררה ודו"ק:

אמר רבי אלעזר א"ר חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום כו'. זה המאמר איתא בסוף מסכת יבמות גם בסוף מסכת ברכות וכבר כתבנו שם טעמו והכא לכאורה אין לו מקום ואם לסיים המסכת בדברי אגדה הא כבר סיים בדברי אגדה בברכה אלא שממהרין למברך תחלה כדרך שסיימו הנביאים בדבר טוב ויש לפרש בזה דקאי נמי אמתני'

דמסוים בה מסכת זה בענין נזירות שמואל ושמשון שמבטן אמם הוזמנו לעבודת ה' כמ"ש בשמואל ונתתיו לה' כל ימי חייו ובשמשון כתיב נזיר אלהים יהיה וגו' ולזה בא זה המאמר לכאן ת"ח מרבים שלום כאילו שזכר במתניתין שהיו שופטי ישראל לעשות שלום ביניהם כמ"ש בשמואל ושם שפט את ישראל ובשמשון כתיב וישפוט את ישראל וגו' ומייתי קרא דכתיב וכל בניך בעוד שהיו בנים קטנים היו לימודי ה' כי לכך הוכנו ממעי אמם ועל ידם ורב שלום וגו' במשפט צדק שעשו בישראל וכן שלום על ישראל:

סלייק